

■ Pomoc podnikatelům

Příliš husté síto. Na letošní štedřejší podporu dosáhne jen málo zavřených prodejů

Martin Ťopek

martin.topek@economia.cz

Když k 1. březnu zavíral Michal Novotný svoji galanterii v Bystřici nad Pernštejnem, čekal, že výpadek příjmů alespoň zčásti pokryje příspěvkem od státu. Počítal s tisíci korunami denně, na které vláda od února zvedla předchozí pětisetkorunový kompenzační bonus určený podnikatelům zasaženým opatřeními proti šíření koronaviru. Ke svému údivu ale zjistil, že na něj nemá nárok. Zvedla se sice jeho výše, ale zároveň se i zpřísnily podmínky k jeho přidělení. Novotný tak bude v březnu zcela bez koruny. „Nemám na sociální a zdravotní pojištění, na elektřinu. Těším se na platbu penále,“ uvedl.

Tisícovku na den může získat živnostník nebo jednatel malé společnosti, který prokáže a čestným prohlášením doloží pokles tržeb alespoň o 50 procent. Pro majitele zavřených prodejů je ale potíž v tom, že se tržby srovnávají s předešlým měsícem. „V únoru jsme měli otevřeno a tržby nám klesly asi o čtyřicet procent,“ řekl Novotný, který vede obchod se svojí ženou. Kvůli tomu, že únor ustál jen se 40procentním propadem, ztratil nárok na kompenzaci za březen, přestože musel zavřít.

Čerpat přitom Novotný nemůže ani z dalších podpůrných programů. Obchod má ve vlastním domě, v úvahu proto nepripadá například příspěvek na nájem.

Není zdaleka jediným podnikatelem, který na letošní štedřejší podporu nedosáhne. Živnostníci poukazují na to, že zatímco loni se kompenzace vyplácela takřka všem, letos mnohé nepustí dál hustší a přísnější síto.

Kdo žádá peníze například za únor, musí doložit, že mu v předchozím měsíci, tedy v lednu, klesly příjmy o polovinu ve srovnání s takzvaným rozhodným obdobím. Tím jsou měsíce prosinec až leden, buď na přelomu let 2019 a 2020, nebo o rok dříve. Zároveň musí doložit, o kolik mu příjmy klesly, protože kompenzační bonus nemůže být větší než zmíněný pokles tržeb. Dá se očekávat, že finanční správa začne údaje z předložených žádostí ověřovat při daňových kontrolách, přestože to na zaslaný dotaz HN nekomentovala.

Komplikace kolem nového bonusu komentovala i místopředsdkyně představenstva Asociace malých a středních podniků Pavla Břečková. „Jeho zvýšení je v pořádku ve chvíli, kdy máte během posledních 12 měsíců zavřenou provozovnu takřka šest měsíců. To reálně nelze jinak ustát, zejména živíte-li například děti,“ uvedla.

Poznamenala ale, že podmínky pro získání kompenzace jsou nesrovnatelné oproti verzi z jara minulého roku, kdy šlo především o plošné přidělování a rychlost. „Ve chvíli, kdy začnete vybírat, už se jedná o kritéria a je to složitější. Cílem by měla být co největší jednoduchost, a to na prvním místě,“ zhodnotila letošní problémy Břečková.

Finanční správa, která podporu podnikatelům vyplácí, uvádí, že zatím nemá k dispozici údaje, kolik podnikatelů letos neprošlo sítem při žádosti o příspěvek. „Nový bonus se vyplácí za odlišných podmínek. Finanční správa proto musí nově nastavit a vytvořit systém sledování

zpracovávání přijímaných žádostí o podporu,“ uvedl mluvčí Generálního finančního ředitelství Lukáš Heřtus.

Souvisí s tím i fakt, že ačkoliv už finanční správa začala přijímat od podnikatelů žádosti, s jejich proplácením počítá až v následujících týdnech. „Prosíme veřejnost o trpělivost, žádosti přijímáme ke zpracování, ale proplácení bonusu začne nejdříve od poloviny března,“ prohlásila generální ředitelka Finanční správy ČR Tatjana Richterová.

Pro podání žádosti mají podnikatelé na webových stránkách berního úřadu novou aplikaci. Obsahuje přednastavené základní údaje, například důvody žádosti. „Umožňuje také automatický výpočet nároku, protože ne všichni žadatelé dosáh-

nou na částku tisíc korun za každý den,“ řekla Richterová.

Vláda začala vyplácet kompenzační bonus už před rokem, při prvním náporu koronavirové nákazy v Česku. Žádat mohli všichni živnostníci za období od 12. března do 30. dubna. Celková částka tehdy činila při pětistovce na den 25 tisíc korun, a pro příspěvek se proto ujala přezdívka Pětadvacítka. Do konce dubna přišlo přes 400 tisíc žádostí, finanční správa vyplatila devět miliard korun. Následně sněmovna schválila pokračování kompenzačního bonusu i po 1. květnu až do 8. června. Další bonusové období přišlo na podzim.

To už se k žadatelům přidali i majitelé malých podniků a lidé, kteří si přivydělávají na dohodu. Žádat však

mohli jen ti, kterých se bezprostředně dotkla vládní opatření, například povinné zavření provozoven. Celkově finanční správa vyplatila 29 miliard korun na 1,7 milionu žádostí. Teď ministerstvo financí očekává, že jen za únor a březen vyplatí správa přes 19 miliard korun. Navíc to nemusí být konečné číslo. Změnou oproti loňským příspěvkům je, že bonusová období už nebudou nijak svázána s vyhlášením nouzového stavu. Zákon zavádí dvě bonusová období pro měsíce únor a březen.

„Vláda současně zákonem získává možnost zavést další bonusová období vždy na jeden kalendářní měsíc. A to nejdéle do konce roku 2021,“ uvedl po schválení zákona mluvčí ministerstva financí Michal Žurovec.

Bez zákazníků i bez podpory Pro podnikatele, kteří museli od března znovu uzavřít své provozovny, přichystala vláda zvýšený kompenzační bonus. Splnit nároky pro jeho získání je ale těžší. Foto: HN – Lukáš Bíba

■ Veřejné peníze

Důchodce poslal Vysočinu do exekuce kvůli tajení platů

Marek Pokorný

marek.pokorny@economia.cz

Už šest let odmítá úřad Kraje Vysočina zveřejnit, jaký má plat jeho ředitel a další lidé z vedení. Údaje tají i přes rozhodnutí soudu z konce loňského roku. Minulý týden proto skončil v exekuci. Za sporem přitom nestála žádná protikorupční organizace, ale zlínský důchodce Luděk Maděra, který ve stejné věci, tedy zatajování platů vyšších úředníků, uspěl už v řadě dalších případů, včetně Kanceláře prezidenta republiky. Díky němu soudy opakovaně rozhodly, že úřady musí informace o platech vyšších úředníků poskytovat.

Maděra se na úřad Kraje Vysočina obrátil poprvé koncem roku 2015. Chtěl vědět, jaký plat a odměny dostali vedoucí úředníci v posledních

čtyřech letech. Dostal zamítavou odpověď a odvolal se k ministerstvu vnitra. To rozhodnutí úřadu zrušilo a přikázalo mu žádost vyřídit. Neúspěšně. Kolečko se opakovalo pětkrát, pak přestal úřad na příkazy ministerstva reagovat.

Záležitost se dostala k soudu, který kraji přikázal, aby Maděrovi platy svých úředníků sdělil. Jmenovitě a včetně odměn. Úřad data po pravomocném verdiktu poskytl – ale anonymizovaně, takže opět nešlo zjistit, kdo jaké odměny dostal.

„Zajímalo mě, kdo má velké a kdo minimální odměny. Pokud napíšu pracovník číslo 1 nebo 2, nejde to rozlišit,“ vysvětluje Maděra, který se obrátil na exekutora. Ten minulý úterý zahájil exekuci. Maděrův advokát Miloš Tuháček říká, že se řešení nakonec vymůže pokutami, informace ale bude zastaralá. „Na úřadě už budou jiní lidé,“ říká.

Úřad k věci mlčí. Vysvětlit nechce zatajování informací, klikování před rozhodnutím soudu ani to, jak bude reagovat na exekuci. V ní může dostávat pokuty, dokud povinnost nesplní. „Děkujeme za poskytnutý prostor, ale nevyužijeme jej,“ uvedla mluvčí Jitka Svatošová. Neodpověděla ani na otázku, kdo bude hradit náklady řízení či pokuty za ignorování soudu.

Kraj se u soudu hájil tím, že Maděra zneužívá zákon. „Osobní údaje zaměstnanců veřejné správy se stávají lehkou kořistí účelově zakládaných spolků,“ uvedl kraj s tím, že Maděro-

vi jde o osobní prospěch. Když mu žalovaná instituce nechtěla informace dát, žaloval ji o zadostiučinění. Kraj také poukázal na dřívější „judikatorní šílenství“ soudů ohledně poskytování informací, kterému podle něj učinil přítrž až Ústavní soud.

Krajský soud v Brně ale v prosinci interpretaci úřadu smetl ze stolu. A vyčetl mu, že se chová svévolně a soudy ignoruje. „Závěry Ústavního soudu nelze v žádném případě interpretovat tak, že jejich přijetím je vyloučeno poskytování informací o platech a odměnách zaměstnanců veřejné sféry,“ konstatoval.

Poukázal na to, že Ústavní soud definoval čtyři podmínky k vydání požadovaných informací. Zásadní je, aby informace přispěla k diskusi o věcech veřejného zájmu a aby žadatel mohl být považován za „společenského hlídačiho psa“. Soud také připomněl, že Maděra už vedl spor

se zlínským magistrátem a žádné zneužití získaných dat se nepotvrdilo. Podle něj je zřejmé, že Maděra má na informace nárok.

O platy vrcholných úředníků se dnes 78letý Maděra začal zajímat po roce 2000, původně na zlínském magistrátu. Úspěšný byl i ve sporu s Kanceláří prezidenta republiky, která mu odmítala sdělit informace o platu a odměnách hradních úředníků v čele s kancléřem Vratislavem Mynářem. Soud mu také tehdy přiznal nárok na odškodné za svévolí hradních úředníků, kteří odmítají dodržovat zákon.

Maděrova vytrvalost vedla k tomu, že Nejvyšší správní soud vydal dvě závazná stanoviska, v jakých případech mají úřady poskytnout informace o příjmech veřejných peněz, a ke stanovení hranice, kdy převažuje veřejný zájem nad ochranou soukromí.

~
Zajímalo mě, kdo má velké a kdo minimální odměny.